

Projekto lyginamasis variantas

Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo 21 straipsnio 1 dalies komentaro pakeitimo projektas

21 straipsnis. Iš pajamų atimamos gyventojo patirtos išlaidos

Komentaras

Komentuojamas straipsnis nustato kokias išlaidas, kokiais atvejais (sąlygomis) ir kokia tvarka nuolatinis Lietuvos gyventojas (toliau – gyventojas) gali atimti iš apmokestinamųjų pajamų ir tokiu būdu susigrąžinti dalį pajamų mokesčio, išskaičiuoto (sumokėto) nuo atitinkamo mokestinio laikotarpio pajamų, arba sumažinti mokėtiną pajamų mokestį. Lengvatos taikymo ribojamas dydis nustatytas komentuojamo straipsnio 3 dalyje.

1. Iš pajamų gali būti atimamoms šios per mokestinį laikotarpį patirtos nuolatinio Lietuvos gyventojo išlaidos:

~~1. Šiame straipsnyje nustatyta, kad nuolatinis Lietuvos gyventojas (kas yra nuolatinis Lietuvos gyventojas – žr. GPMĮ 4 straipsnio komentarą), mokestiniu laikotarpiu gavęs pajamų (išskyrus tuos, kurių gautos pajamos yra vien neapmokestinamos ir (ar) vien iš veiklos, vykdomos turint verslo liudijimą), turi galimybę sumažinti savo metines apmokestinamas pajamas, kurioms taikomas 15 proc. pajamų mokesčio tarifas, atėmus riboto dydžio (ne daugiau kaip 25 procentus sumos, apskaičiuotos iš visų per mokestinį laikotarpį gautų pajamų atėmus GPMĮ 16 str. 1 dalies 1–5 punktuose nurodytas sumas) išlaidas, išvardytas šiame straipsnyje. Atskaityti šias išlaidas iš pajamų nuolatinis Lietuvos gyventojas galės tik pateikęs metinę pajamų mokesčio deklaraciją.~~

1) savo, sutuoktinio arba savo nepilnamečių vaikų (įvaikių, globotinių, kuriems nustatyta nuolatinė globa (rūpyba) šeimoje), iki 18 metų ir vyresnių vaikų su negalia (įvaikių, globotinių, kuriems nustatyta nuolatinė globa (rūpyba) šeimoje, pilnamečių asmenų, kuriems iki pilnametystės buvo nustatyta nuolatinė globa (rūpyba) šeimoje), kuriems nustatytas pirmo ar antro lygio individualios pagalbos teikimo išlaidų kompensacijos poreikis, bei iki 18 metų ir vyresnių vaikų (įvaikių, globotinių, kuriems nustatyta nuolatinė globa (rūpyba) šeimoje, pilnamečių asmenų, kuriems iki pilnametystės buvo nustatyta nuolatinė globa (rūpyba) šeimoje), kuriems iki 2005 m. birželio 30 d. buvo nustatyta visiška negalia, naudai iki 2034 m. gruodžio 31 d. sumokėtos gyvybės draudimo įmokos pagal iki 2024 m. gruodžio 31 d. sudarytas gyvybės draudimo sutartis, kuriose numatyta, kad draudimo išmoka išmokama ne tik įvykus draudžiamajam įvykiui, bet ir pasibaigus draudimo sutarties galiojimo terminui;

~~(Pagal 2013 m. gruodžio 12 d. Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo 2, 5, 6, 17, 19, 21, 22, 32 straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatymą Nr. XII-663, taikomą apskaičiuojant ir deklaruojant 2014 metų ir vėlesnių mokestinių laikotarpių pajamas).~~

(Pagal 2024 m. birželio 25 d. Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo Nr. IX-1007 2, 8, 16, 17, 21 ir 37 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 12¹ straipsniu įstatymą Nr. XIV-2803, taikomą apskaičiuojant ir deklaruojant 2025 metų ir vėlesnių mokestinių laikotarpių pajamas).

Komentaras

1. Lietuvos Respublikos Seimas 2024 m. birželio 25 d. priėmė Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo Nr. IX-1007 2, 8, 16, 17, 21 ir 37 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 12¹ straipsniu įstatymą Nr. XIV-2803 (toliau — Pakeitimo įstatymas). Pagal Pakeitimo įstatymą komentuojamo punkto lengvata netaikoma, jeigu gyvybės draudimo sutartis sudaryta po 2024 m. gruodžio 31 d.

Pradedant 2025 m. mokestiniu laikotarpiu iš gyventojo metinių pajamų gali būti atimamos per atitinkamą mokestinį laikotarpį (kalendorinius metus), bet ne vėliau kaip iki 2034 m. gruodžio 31 d., sumokėtos gyvybės draudimo įmokos tik pagal iki 2024 m. gruodžio 31 d. sudarytas gyvybės draudimo sutartis.

2. Taigi, taikant šio punkto nuostatas iš ~~nuolatinio Lietuvos~~ gyventojo metinių pajamų gali būti atimamos sumokėtos gyvybės draudimo įmokos, **jeigu tenkinamos tokios sąlygos:**

2.1. gyvybės draudimo sutartis sudaryta iki 2024 m. gruodžio 31 d.,

2.2. gyvybės draudimo sutartyje numatyta, kad gyvybės draudimo išmoka išmokama ne tik įvykus draudžiamajam įvykiui, bet ir pasibaigus gyvybės draudimo sutarties galiojimo terminui, jeigu

2.3. pagal gyvybės draudimo sutartį naudos gavėjai draudimo laikotarpio pabaigoje yra:

- pats gyventojas,
- gyventojo sutuoktinis,
- gyventojo nepilnamečiai vaikai (įvaikiai, globotiniai, kuriems nustatyta nuolatinė globa (rūpyba) šeimoje),

- iki 18 metų ir vyresni ~~neįgalieji~~ vaikai **su negalia** (įvaikiai, globotiniai, kuriems nustatyta nuolatinė globa (rūpyba) šeimoje, pilnamečiai asmenys, kuriems iki pilnametystės buvo nustatyta nuolatinė globa (rūpyba) šeimoje), kuriems nustatytas ~~specialusis nuolatinės slaugos poreikis~~ **pirmo ar antro lygio individualios pagalbos teikimo išlaidų kompensacijos poreikis**,

- iki 18 metų ir vyresni vaikai (įvaikiai, globotiniai, kuriems nustatyta nuolatinė globa (rūpyba) šeimoje, pilnamečiai asmenys, kuriems iki pilnametystės buvo nustatyta nuolatinė globa (rūpyba) šeimoje), kuriems iki 2005 m. birželio 30 d. buvo nustatyta visiška negalia).

3. Sąlyga dėl naudos gavėjo tenkinama, Taigi lengvata taikoma tik tada, kai draudimo įmokos mokamos savo naudai arba kitų, komentaro 4 2.3. punkte įvardytų, gyventojų naudai, t. y. kai **draudimo laikotarpio pabaigai paskirtas** naudos gavėjas gyvybės draudimo įmokų mokėjimo metu teisės aktų nustatyta tvarka įmokų mokėtojo atžvilgiu turi sutuoktinio, vaiko, įvaikio, globotinio (rūpintinio) statusą ir atitinka kitas komentuojamame punkte nustatytas sąlygas, pvz., vaikas yra nepilnametis, globotinis – ~~neįgalus~~, kuriam nustatytas **nuolatinė globa (rūpyba) šeimoje specialus nuolatinės slaugos poreikis bei nuolatinė globa (rūpyba) šeimoje, pilnametis – neįgalus asmuo, kuriam iki pilnametystės buvo nustatyta nuolatinė globa (rūpyba) šeimoje, kuriam nustatytas specialusis nuolatinės slaugos poreikis ir t. t. Neįgalumo ir specialiųjų poreikių lygio nustatymo tvarką** Negalios nustatymo, asmens su negalia individualiųjų pagalbos poreikių nustatymo, **tenkinimo pagrindus reglamentuoja Lietuvos Respublikos asmens su negalia teisių apsaugos pagrindų įstatymas – neįgaliųjų socialinės integracijos įstatymas Nr. I-2044, ir šį įstatymą įgyvendinamieji teisės aktai. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2005 m. gegužės 4 d. įsakymu Nr. A1-120/V-346 patvirtintas Specialiųjų nuolatinės slaugos, nuolatinės priežiūros (pagalbos), lengvojo automobilio įsigijimo ir jo techninio pritaikymo išlaidų kompensacijos ir transporto išlaidų kompensacijos poreikių nustatymo tvarkos aprašas, kuris nustato specialiųjų nuolatinės slaugos poreikių nustatymo tvarką bei sąlygas.**

2. Tuo atveju, kai naudos gavėjas atitinkamą statusą įgyja per metus, tai ~~nuolatinis Lietuvos~~ gyventojas iš savo metinių pajamų gali atimti naudos gavėjo naudai nuo tokio statuso įgijimo datos sumokėtas įmokas.

4. Šių įmokų mokėtojas gali būti pats draudėjas, naudos gavėjas ar abu. Kai įmokas pagal gyvybės draudimo sutarties sąlygas moka ne vienas, o keli gyventojai (abu tėvai, tėviai ar keli teismo paskirti globėjai (rūpintojai)), kiekvienas iš jų gali pagal gyvybės draudimo sutartį jo sumokėtų draudimo įmokų sumą, neviršijančią GPMĮ 21 straipsnio 3 dalyje nustatyto dydžio, atimti iš metinių pajamų.

Pavyzdžiai

1. Tarkime, kad pagal gyvybės draudimo sutartį, **kuri sudaryta iki 2024-12-31**, vyras (draudėjas) sutuoktinės naudai moka įmokas. Šiuo atveju sumokėtas įmokų sumas, neviršijančias GPMĮ 21 straipsnio 3 dalyje nustatyto dydžio, iš savo metinių pajamų galės atimti vyras (draudėjas).
2. Tarkime, kad pagal gyvybės draudimo sutartį, **kuri sudaryta iki 2024-12-31**, vyras sutuoktinės naudai įmokas moka dalimis jis pats ir sutuoktinė. Šiuo atveju sumokėtas įmokų sumas, neviršijančias GPMĮ 21 straipsnio 3 dalyje nustatyto dydžio, iš savo metinių pajamų kiekvienas sutuoktinis galės atimti faktiškai jo per metus sumokėtą įmokų dalį.
3. Tarkime, kad pagal gyvybės draudimo sutartį, **kuri sudaryta iki 2024-12-31**, žmona naudos gavėju paskyrė savo nepilnametį vaiką. Įmokas pagal šią sutartį moka dalimis ji pati ir sutuoktinis. Šiuo atveju sumokėtas įmokų sumas, neviršijančias GPMĮ 21 straipsnio 3 dalyje nustatyto dydžio, iš savo metinių pajamų kiekvienas sutuoktinis galės atimti faktiškai jo sumokėtą įmokų dalį.
4. Tarkime, kad pagal gyvybės draudimo sutartį, **kuri sudaryta iki 2024-12-31**, tėvas (draudėjas) draudimo įmokas moka pilnamečio sūnaus naudai. Šis naudos gavėjas, būdamas 30-ties metų, 2024-01-25 tapo neįgalus. Šiuo atveju tėvas (draudėjas) iš savo metinių pajamų, galės atimti draudimo įmokų sumas, neviršijančias GPMĮ 21 straipsnio 3 dalyje nustatyto dydžio ir sumokėtas nuo 2024-01-25.
5. Tarkime, kad pagal gyvybės draudimo sutartį, **kuri sudaryta iki 2024-12-31**, gyventojas (draudėjas) draudimo įmokas moka pilnamečio asmens naudai. Šiam asmeniui iki pilnametystės buvo nustatyta nuolatinė globa (rūpyba) šeimoje ir šis įmokas mokantis asmuo (draudėjas) teismo nutartimi buvo paskirtas naudos gavėjo globėju (rūpintoju). Šiuo atveju draudėjas iš savo metinių pajamų, neviršijančių GPMĮ 21 straipsnio 3 dalyje nustatyto dydžio, galės atimti draudimo įmokų sumas, jeigu buvęs globotinis (rūpintinis) teisės aktų nustatyta tvarka yra pripažintas neįgaliuoju, kuriam nustatytas specialusis nuolatinės slaugos poreikis.
6. Tarkime, kad vaikui paskirta nuolatinė globa (rūpyba) šeimoje. Pagal gyvybės draudimo sutartį, sudarytą **iki 2024-12-31** šio globotinio (rūpintinio) naudai, įmokas moka abu sutuoktiniai. Šiuo atveju iš savo metinių pajamų, neviršijančių GPMĮ 21 straipsnio 3 dalyje nustatyto dydžio, galės atimti draudimo įmokų sumas tas įmokas mokantis gyventojas (draudėjas), kuris teismo nutartimi paskirtas globėju (rūpintoju).
7. Tarkime, gyvybės draudimo sutartį gyventojas sudarė **2024-12-31**, o pirmą įmoką savo naudai sumokėjo **2025-01-10**. Šiuo atveju gyventojas iš savo metinių pajamų, neviršijančių GPMĮ 21 straipsnio 3 dalyje nustatyto dydžio, galės atimti sumokėtas draudimo įmokų sumas ir lengvata naudotis ne ilgiau kaip iki **2034-12-31 d.**
8. Tarkime, gyventojas gyvybės draudimo sutartį sudarė **2025 m. sausio 2 d. ar vėliau**. Komentuojamo punkto lengvata gyventojas naudotis negalės, nes sutartis sudaryta po **2024 m. gruodžio 31 d.**

5. 3. Šios įmokos iš ~~nuolatinio Lietuvos~~ gyventojų pajamų gali būti atimamos ir tuo atveju, kai gyvybės draudimo sutartyje apdraustojo mirties atveju naudos gavėju nustatyta tvarka paskiriamas kitas, negu komentaro 4-2.3. punkte nurodytas, asmuo.

4. Tuo atveju, kai draudimo sutartyje, pasibaigus gyvybės draudimo sutarties galiojimo terminui (t. y. ne apdraustojo mirties atveju), numatyti keli naudos gavėjai ir ne visi naudos gavėjai yra GPMĮ 21 straipsnio 1 punkte nurodyti fiziniai asmenys, ~~nuolatinis Lietuvos~~ gyventojas iš

metinių pajamų gali atimti sumokėtos įmokos dalį, proporcingą atitinkamam naudos gavėjui pagal gyvybės draudimo sutartį tenkančiai, pasibaigus draudimo sutarties galiojimo terminui, išmokos daliai.

Pavyzdžiai

1. Tarkime, kad ~~nuolatinio Lietuvos~~ gyventojo draudimo sutartyje numatyti du naudos gavėjai lygiomis dalimis – sutuoktinis ir pilnametis sūnus, kuris nėra GPMĮ 21 straipsnio 1 dalies 1 punkte įvardytas asmuo. Todėl šiuo atveju iš ~~nuolatinio Lietuvos~~ gyventojo metinių pajamų gali būti atimama 0,5 sumokėtos gyvybės draudimo įmokos dalies, kuri proporcinga sutuoktinio pagal gyvybės draudimo sutartį tenkančios, pasibaigus sutarties galiojimo terminui, išmokos daliai, nevirsijančiai GPMĮ 21 straipsnio 3 dalyje nustatyto dydžio.

2. Tarkime, kad ~~nuolatinis Lietuvos~~ gyventojas sudarė draudimo sutartį, kurioje numatyta, kad, pasibaigus draudimo sutarties galiojimo terminui, 40 proc. išmokos priklauso pačiam gyventojui, o 60 proc. – jo pilnamečiui sūnui.

Pagal šią sutartį 40 proc. ~~nuolatinio Lietuvos~~ gyventojo sumokėtų gyvybės draudimo įmokų (kuriose įskačiuota ir traumų bei kritinių ligų įmoka), nevirsijančių GPMĮ 21 straipsnio 3 dalyje nustatyto dydžio, gyventojas galės atimti iš savo metinių pajamų.

Pagal šią sutartį 60 proc. gyventojo sumokėtų gyvybės draudimo įmokų, kurios buvo mokamos pilnamečio sūnaus naudai, gyventojas negalės atimti iš savo metinių pajamų.

6. 5. Draudimo įmokomis, kurios ~~nuolatinio Lietuvos~~ gyventojo mokamos komentaro 4-2.3. punkte nurodytų asmenų naudai, neturėtų būti laikomos tokios gyvybės draudimo įmokos, kurios mokamos pagal gyvybės draudimo sutartis arba pagal draudimo rūšies taisykles, pagal kurias trečiajam asmeniui suteikiama teisė, pasibaigus sutarties terminui, disponuoti draudimo išmoka (duoti draudikui nurodymą draudimo išmoką pervesti trečiajam asmeniui ar kitam jo nurodytam asmeniui ir pan.). Tokio pobūdžio gyvybės draudimo sutartis gali sudaryti, pavyzdžiui, kreditą gaunantys asmenys, kai gyvybės draudimo sutartyje numatyta teisė kredito įstaigai disponuoti draudimo išmoka (kreditui padengti). Tokio pobūdžio gyvybės draudimo sutartys laikytinos sutartimis trečiojo asmens naudai, nors formaliai paskirtasis naudos gavėjas gali būti ~~nuolatinis Lietuvos~~ gyventojas ar kiti komentaro 4-2.3. punkte įvardyti gyventojai. Tam, kad draudimo sutartis būtų laikoma sudaryta komentaro 4-2.3. punkte įvardytų gyventojų naudai, joje neturi būti išankstinių išpareigojimų dėl gautos draudimo išmokos naudojimo. Tais atvejais, kai pagal tokią draudimo sutartį trečiajam asmeniui yra „rezervuota“ tik dalis draudimo išmokos, turėtų būti taikomi tie patys principai kaip ir tais atvejais, kai yra paskirti keli naudos gavėjai ir dalis jų nėra paminėti GPMĮ 21 straipsnio 1 dalies 1 punkte.

7. 6. Sumokėtos gyvybės draudimo įmokos atimamos iš ~~nuolatinio Lietuvos~~ gyventojo pajamų, neatsižvelgiant į tai, ar gyvybės draudimo sutartis sudaryta su Lietuvos Respublikoje įsteigta draudimo įmone, ar su užsienio valstybėje įsteigta draudimo įmone, jeigu ji nėra įregistruota ar kitaip organizuota tikslinėje teritorijoje. Šios nuostatos taikomos visoms gyvybės draudimo įmokoms, kurios mokamos pagal gyvybės draudimo sutartis, sudarytas iki 2004-04-30 (ir taikomos iki šių sutarčių galiojimo termino pabaigos).

Remiantis GPMĮ 21 straipsnio 6 dalimi, pagal nuo 2004-05-01 sudarytas gyvybės draudimo sutartis sumokėtos gyvybės draudimo įmokos gali būti atimamos iš ~~nuolatinio Lietuvos~~ gyventojo metinių apmokestinamųjų pajamų, jeigu šios įmokos pagal šias sutartis sumokėtos draudimo įmonei, kuri įregistruota ar kitaip organizuota Europos ekonominės erdvės valstybėje narėje, kuria yra ir Lietuvos Respublika (žr. GPMĮ 21 straipsnio 6 dalies komentarą).

8. Kadangi Gyvybės draudimo sutartyje turi būti nustatyta, kad draudimo išmoka išmokama ne tik įvykus draudžiamajam įvykiui, bet ir pasibaigus draudimo sutarties galiojimo terminui, įmokoms pagal gyvybės draudimo sutartis, kuriose nustatyta, kad išmoka išmokama tik įvykus draudžiamajam įvykiui, ši mokesčio lengvata netaikoma.

9. 7. Tais atvejais, kai nuolatinis Lietuvos gyventojas pagal gyvybės draudimo sutartį, **kurioje numatyta, kad gyvybės draudimo išmoka išmokama ne tik įvykus draudžiamajam įvykiui, bet ir pasibaigus sutarties galiojimo terminui**, moka papildomas investicines įmokas bei įmokas nuo nelaimingų atsitikimų, ligos atveju ir pan., laikytina, kad yra mokama gyvybės draudimo įmoka.

10. 8. Šias išlaidas (nuolatinio Lietuvos gyventojų sumokėtas gyvybės draudimo įmokas) bus galima atimti iš jo per mokestinį laikotarpį gautų pajamų, pasibaigus mokestiniam laikotarpiui bei pateikus metinę pajamų **mokesčio** deklaraciją.

11. Duomenis apie gyventojų mokamas gyvybės draudimo įmokas, kurios pagal komentuojamo punkto nuostatas gali būti atimamos iš pajamų, mokesčių administratorius gauna iš Lietuvos Respublikoje įregistruotų gyvybės draudimo veiklą vykdančių bendrovių. Šiuos duomenis bendrovės renka jų pačių nusistatyta tvarka. Tuo atveju, kai mokesčių administratorius neturi duomenų apie gyventojų sumokėtas gyvybės draudimo įmokas, teisę į lengvatą turi įrodyti pats gyventojas, pateikdamas dokumentus, iš kurių turinio matyti, kad jos atitinka GPMĮ 21 str. 1 d. 1 punkte nustatytas sąlygas. Teisę į lengvatą pagrindžiančiais dokumentais gali būti laikomos gyvybės draudimo įmonės išduotos pažymos, sutartys, mokėjimo dokumentai ir kt.

~~(GPMĮ 21 straipsnio 1 dalies 1 punkto komentaras išdėstytas nauja redakcija pagal VMI prie FM 2014-07-17 raštą Nr. (32.42-31-1) RM-12069)~~

2) savo, sutuoktinio, iki 18 metų ir vyresnių vaikų su negalia (įvaikių, globotinių, kuriems nustatyta nuolatinė globa (rūpyba) šeimoje), kuriems nustatytas pirmo ar antro lygio individualios pagalbos teikimo išlaidų kompensacijos poreikis, bei iki 18 metų ir vyresnių vaikų (įvaikių, globotinių, kuriems nustatyta nuolatinė globa (rūpyba) šeimoje, pilnamečių asmenų, kuriems iki pilnametystės buvo nustatyta nuolatinė globa (rūpyba) šeimoje), kuriems iki 2005 m. birželio 30 d. buvo nustatyta visiška negalia, naudai **iki 2034 m. gruodžio 31 d.** sumokėtos pensijų įmokos į pensijų fondus, profesinių pensijų fondų dalyvių asociacijų ir (ar) jiems analogiškų subjektų, veikiančių Europos ekonominės erdvės valstybėje, turimus pensijų fondus **pagal iki 2024 m. gruodžio 31 d. sudarytas pensijų kaupimo sutartis**;

~~(Pagal 2013 m. gruodžio 12 d. Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo 2, 5, 6, 17, 19, 21, 22, 32 straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatymą Nr. XII-663, taikomą apskaičiuojant ir deklaruojant 2014 metų ir vėlesnių mokestinių laikotarpių pajamas).~~

(Pagal 2024 m. birželio 25 d. Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo Nr. IX-1007 2, 8, 16, 17, 21 ir 37 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 12¹ straipsniu įstatymą Nr. XIV-2803, taikomą apskaičiuojant ir deklaruojant 2025 metų ir vėlesnių mokestinių laikotarpių pajamas).

Komentaras

1. Lietuvos Respublikos Seimas 2024 m. birželio 25 d. priėmė Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo Nr. IX-1007 2, 8, 16, 17, 21 ir 37 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 12¹ straipsniu įstatymą Nr. XIV-2803 (toliau — Pakeitimo įstatymas). Pagal Pakeitimo įstatymą komentuojamo punkto lengvata netaikoma įmokoms pagal pensijų kaupimo sutartis, jeigu jos sudarytos po 2024 m. gruodžio 31 d.

Pradedant 2025 m. mokestiniu laikotarpiu iš gyventojų metinių pajamų gali būti atimamos per atitinkamą mokestinį laikotarpį (kalendorinius metus), bet ne vėliau kaip iki 2034 m. gruodžio 31 d., sumokėtos pensijų kaupimo įmokos tik pagal iki 2024 m. gruodžio 31 d. sudarytas pensijų kaupimo sutartis (III pakopos pensijų kaupimas).

2. Taigi, Taikant šio komentuojamo punkto nuostatas, iš nuolatinių Lietuvos gyventojų metinių pajamų gali būti atimamos sumokėtos pensijų įmokos, **jeigu tenkinamos tokios sąlygos:**

2.1. pensijų kaupimo sutartis sudaryta iki 2024 m. gruodžio 31 d. ir

2.2. pensijų kaupimo įmokos mokamos į pensijų fondus, profesinių pensijų fondų dalyvių asociacijų turimus pensijų fondus ir

2.3. pagal pensijų kaupimo sutartį naudos gavėjai kaupimo laikotarpio pabaigoje yra:

- pats gyventojas,
- gyventojų sutuoktinis,

- iki 18 metų ir vyresni ~~neįgalieji~~ vaikai **su negalia** (įvaikiai, globotiniai, kuriems nustatyta nuolatinė globa (rūpyba) šeimoje), kuriems nustatytas ~~specialusis nuolatinės slaugos poreikis~~ **pirmo ar antro lygio individualios pagalbos teikimo išlaidų kompensacijos** poreikis,

- iki 18 metų ir vyresni vaikai (įvaikiai, globotiniai, kuriems nustatyta nuolatinė globa (rūpyba) šeimoje, pilnamečių asmenų, kuriems iki pilnametystės buvo nustatyta nuolatinė globa (rūpyba) šeimoje), kuriems iki 2005 m. birželio 30 d. buvo nustatyta visiška negalia).

3. Pensijų įmokų, kurioms, gali būti taikoma komentuojamo punkto lengvata gavėju laikomi pensijų fondai, profesinių pensijų fondų dalyvių asociacijų turimi pensijų fondai. Lietuvos Respublikoje tokių fondų organizavimo sąlygas ir tvarką reglamentuoja Lietuvos Respublikos papildomo savanoriško pensijų kaupimo įstatymas (toliau – PSPKĮ) ir Lietuvos Respublikos profesinių pensijų kaupimo įstatymas (toliau – PPKĮ).

Pensijų įmokų gavėju gali būti ir analogiškas (tuo pačiu tikslu įsteigtas, neatsižvelgiant į teisinę formą ar į tai, kaip vadinamas) kitose Europos ekonominės erdvės valstybėse sudarytas pensijų fondas, veikiantis pagal tose valstybėse galiojančius teisės aktus.

4. Sutarties sudarymo data nustatoma pagal gyventojui (fondo dalyviui) pensijų įmokų gavėjo išduotą sutartį ir ši data gali būti 2024 m. gruodžio 31 d. arba ankstesnė.

Tuo atveju, kai sutartis sudaryta, pvz., 2024 m. gruodžio 31 d., o pirmą įmoką pagal šią sutartį sumokėta 2025 m. sausio mėn., ši sutartis laikoma sudaryta iki 2024 m. gruodžio 31 d. ir pagal ją mokamos įmokos gali būti atimamos iš 2025 m. mokestinio laikotarpio ir vėlesnių mokestinių laikotarpio pajamų, bet ne vėliau, kaip iki 2034 m. gruodžio 31 d.

Kai pensijos kaupimo sutartis sudaryta iki 2024 m. gruodžio 31 d., o po šios datos pensijos dalyvis pensijų kaupimo veiklą reglamentuojančių teisės aktų nustatyta tvarka pereina iš vieno pensijų fondo į kitą pensijų fondą (valdomą tos pačios ar kitos valdymo įmonės), nenutraukdamas sutarties ir pradėto kaupimo, laikoma, kad dalyvavimas pensijų kaupime tęsiasi ir todėl taikomas komentuojamo punkto lengvatos įmokoms tęstinumas.

5. Sąlyga dėl naudos gavėjo yra tenkinama, Taigi lengvata taikoma, kai pensijų kaupimo sutartyje kaupimo pabaigai nustatytas naudos gavėjas pensijų įmokų mokėjimo metu yra pats gyventojas arba toks asmuo, kuris teisės aktų nustatyta tvarka įmokų mokėtojo atžvilgiu turi sutuoktinio, vaiko, įvaikio, globotinio (rūpintinio) statusą ir atitinka kitas komentuojamame punkte nustatytas sąlygas, pvz., vaikas yra nepilnametis, globotinis – ~~neįgalus~~, kuriam nustatytas **nuolatinė globa (rūpyba) šeimoje ~~specialus nuolatinės slaugos poreikis bei nuolatinė globa (rūpyba) šeimoje, pilnametis neįgalus asmuo, kuriam iki pilnametystės buvo nustatyta nuolatinė globa (rūpyba) šeimoje, kuriam nustatytas specialusis nuolatinės slaugos poreikis ir t. t. Neįgalumo ir specialiųjų poreikių lygio nustatymo tvarką reglamentuoja~~ **Negalios nustatymo, asmens su negalia individualiųjų pagalbos poreikių nustatymo, tenkinimo pagrindus reglamentuoja** Lietuvos Respublikos asmens su negalia teisių apsaugos pagrindų įstatymas ir šį įstatymą įgyvendinamieji teisės aktai. ~~neįgaliųjų socialinės integracijos įstatymas Nr. I-2044, Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2005 m. gegužės 4 d. įsakymu Nr. A1-120/V-346 patvirtintas Specialiųjų nuolatinės slaugos, nuolatinės priežiūros (pagalbos), lengvojo automobilio įsigijimo ir jo techninio pritaikymo išlaidų kompensacijos ir transporto išlaidų kompensacijos poreikių nustatymo tvarkos aprašas, kuris nustato specialiųjų nuolatinės slaugos poreikių nustatymo tvarką bei sąlygas.~~**

2. Šios įmokos iš ~~nuolatinio Lietuvos~~ gyventojų metinių pajamų gali būti atimamos ir tuo atveju, kai pensijų kaupimo sutartyje naudos gavėju mirties atveju paskirtas kitas, negu komentaro 4 2.3. punkte nurodytas, fizinis asmuo.

3. Tuo atveju, kai naudos gavėjas atitinkamą statusą įgyja per metus, tai ~~nuolatinis Lietuvos~~ gyventojas iš savo metinių pajamų gali atimti naudos gavėjo naudai nuo tokio statuso įgijimo datos sumokėtas įmokas. Šių įmokų mokėtojas gali būti pats draudėjas, naudos gavėjas ar abu. Kai įmokas pagal pensijų kaupimo sutarties sąlygas moka ne vienas, o keli gyventojai (abu tėvai, įtėviai ar keli teismo paskirti globėjai (rūpintojai)), kiekvienas iš jų gali pagal pensijų kaupimo sutartį jo sumokėtų įmokų sumą, neviršijančią GPMĮ 21 straipsnio 3 dalyje nustatyto dydžio, atimti iš metinių pajamų.

Pavyzdžiai

1. Tarkime, kad pensijų kaupimo sutartyje, **kuri sudaryta iki 2024-12-31**, nustatyta, kad naudos gavėjas, pasibaigus sutarties galiojimo terminui, yra pats pensijų fondo dalyvis (gyventojas), o jo mirties atveju – pensijų dalyvio pilnametis sūnus. Laikytina, kad pensijų fondo dalyvis įmokas moka savo naudai. Šiuo atveju įmokų sumas, neviršijančias [GPMĮ](#) 21 straipsnio 3 dalyje nustatyto dydžio, iš savo metinių pajamų galės atimti pats įmokų mokėtojas (pensijų fondo dalyvis).

2. Tarkime, kad pagal pensijų kaupimo sutartį, **kuri sudaryta iki 2024-12-31** įmokos mokamos neįgalaus globotinio (rūpintinio), kuriam nustatyta nuolatinė globa šeimoje, naudai. Įmokas pagal sutartį moka gyventojas, kuris teismo nutartimi paskirtas globėju (rūpintoju). Šiuo atveju įmokų sumas, neviršijančias GPMĮ 21 straipsnio 3 dalyje nustatyto dydžio, iš savo metinių pajamų galės atimti globėjas (rūpintojas).

3. Tarkime, kad gyventojas pensijų kaupimo sutartį sudarė 2020-03-01 su pensijų fondo valdymo įmone „X“ ir pagal šią sutartį savo naudai mokėjo pensijų kaupimo įmokas į jo vardu atidarytą pensijų sąskaitą. 2025 metais gyventojas (pensijų fondo dalyvis) nusprendžia pakeisti pensijų fondą ir pereina į pensijų fondo valdymo įmonės „Y“ valdomą pensijų fondą. Pagal PSPKĮ nuostatas įmonė „Y“ ir gyventojas 2025-04-10 sudaro naują sutartį, o įmonė „X“ į dalyvio nurodytą naują pensijos sąskaitą perveda iki fondo pakeitimo sukauptas pensijos įmokas. Patektu atveju laikoma, kad gyventojas kaupimas pensijai pradėtas pagal 2020-03-01 sudarytą sutartį (pensijų dalyvis išstojo iš vieno pensijų fondo ir pasirinko kitą pensijų fondą) ir todėl dalyvio mokamos pensijų įmokos gali būti atimamos ir iš jo 2025 ir vėlesnių metų laikotarpių pajamų, neviršijant GPMĮ 21 straipsnio 3 dalyje nustatyto dydžio.

4. Tarkime, gyventojas pradėjo kaupti pensijai pagal pensijų kaupimo sutartį, kuri sudaryta 2025-01-02 ar vėliau. Komentuojamo punkto lengvata gyventojas naudotis negalės, nes sutartis sudaryta po 2024-12-31.

4. Tuo atveju, kai pensijų kaupimo sutartyje, pasibaigus sutarties galiojimo terminui (t. y. ne apdraustojo mirties atveju), numatyti keli naudos gavėjai ir ne visi naudos gavėjai yra [GPMĮ](#) 21 straipsnio 1 dalies 1 punkte nurodyti fiziniai asmenys, ~~nuolatinis Lietuvos~~ gyventojas iš metinių pajamų gali atimti sumokėtos įmokos dalį, proporcingą atitinkamam naudos gavėjui pagal pensijų kaupimo sutartį tenkančiai, pasibaigus sutarties galiojimo terminui, išmokos daliai.

Pavyzdys

Tarkime, kad ~~nuolatinis Lietuvos~~ gyventojas sudarė pensijų kaupimo sutartį, kurioje numatyta, kad, pasibaigus sutarties galiojimo terminui, 60 proc. išmokos priklauso pačiam pensijų fondo dalyviui (gyventojui), o 40 proc. – jo pilnamečiui sūnui.

Pagal šią sutartį 60 proc. nuolatinio Lietuvos gyventojas sumokėtų pensijų kaupimo įmokų, neviršijančių [GPMĮ](#) 21 straipsnio 3 dalyje nustatyto dydžio, gyventojas galės atimti iš savo metinių pajamų.

Pagal šią sutartį 40 proc. gyventojas sumokėtų pensijų kaupimo įmokų, kurios buvo mokamos pilnamečio sūnaus naudai, gyventojas negalės atimti iš savo metinių pajamų.

5. Kaip nustatyta GPMĮ 21 straipsnio 7 dalyje (žr. GPMĮ 21 straipsnio 7 dalies komentarą), pensijų įmokų gavėjas gali būti tik Europos ekonominės erdvės valstybėje narėje **ar Ekonominio**

bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos valstybėje narėje įregistruotas ar kitaip organizuotas užsienio vienetas. Lietuvos Respublikoje tokių pensijų įmokų gavėjų veiklos organizavimo sąlygas ir tvarką reglamentuoja 1999 m. birželio 3 d. Lietuvos Respublikos papildomo savanoriško pensijų kaupimo įstatymas Nr. VIII-1212 (Lietuvos Respublikos 2012 m. gruodžio 20 d. įstatymo Nr. XII-70 (nuo 2013 m. sausio 1 d.) redakcija) ir 2006 m. liepos 4 d. Lietuvos Respublikos profesinių pensijų kaupimo įstatymas Nr. X-745. Pensijų įmokos gali būti mokamos ir į analogiškus (tuo pačiu tikslu įsteigtus, neatsižvelgiant į teisinę formą ar į tai, kaip vadinamas) kitose Europos ekonominės erdvės valstybėse sudarytus pensijų fondus, profesinių pensijų fondų dalyvių asociacijų turimus pensijų fondus, veikiančius pagal tose valstybėse galiojančius teisės aktus.

Ši lengvata **netaikoma** įmokoms, kurios mokamoms užsienio vienetais, įregistruotiems ar kitaip organizuotiems tikslinėse teritorijose, taip pat pensijų įmokoms, mokamoms pensijų kaupimo bendrovėms pagal Lietuvos Respublikos Pensijų kaupimo įstatymą arba kitų užsienio valstybių įstatymus, reglamentuojančius analogišką privalomojo valstybinio socialinio draudimo įmokos dalies, papildomos dalyvio lėšomis mokamos pensijų įmokos ir papildomos iš valstybės biudžeto lėšų už dalyvį mokamos įmokos kaupimą (žr. GPMĮ 21 straipsnio 5 dalies komentarą).

6. Šias išlaidas (nuolatinio Lietuvos gyventojų sumokėtas pensijų įmokas) bus galima atimti iš jo per mokestinį laikotarpį gautų pajamų, pasibaigus mokestiniam laikotarpiui bei pateikus metinę pajamų **mokesčio deklaraciją**.

7. Duomenis apie gyventojų mokamas pensijų įmokas, kurios pagal komentuojamo punkto nuostatas gali būti atimamos iš pajamų, mokesčių administratorius gauna iš Lietuvos Respublikoje registruotų pensijų kaupimo veiklą vykdančių bendrovių. Šiuos duomenis pensijų kaupimo bendrovės renka jų pačių nusistatyta tvarka. Tuo atveju, kai mokesčių administratorius neturi duomenų apie gyventojų sumokėtas pensijų įmokas, teisę į lengvatą turi įrodyti pats gyventojas, pateikdamas dokumentus, iš kurių turinio matyti, kad jos atitinka GPMĮ 21 str. 1 d. 2 punkte nustatytas sąlygas. Teisę į lengvatą pagrindžiančiais dokumentais gali būti laikomos pensijų kaupimo veiklą vykdančios bendrovės išduotos pažymos, sutartys, mokėjimo dokumentai ir kt.

(GPMĮ 21 straipsnio 1 dalies 2 punkto komentaras išdėstytas nauja redakcija pagal VMI prie FM 2014-07-17 raštą Nr. (32.42-31-1)-RM-12069).

2¹) pensijų įmokos į pensijų fondus, profesinių pensijų fondų dalyvių asociacijų ir (ar) jiems analogiškų subjektų, veikiančių Europos ekonominės erdvės valstybėje ar Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos valstybėje narėje, turimus pensijų fondus, kurias Lietuvos nuolatinis gyventojas moka kaip papildomas kaupiamąsias pensijų įmokas pagal Pensijų kaupimo įstatymo 8 straipsnio 4 dalies nuostatas ir kurios yra didesnės negu 3 procentai šio gyventojų pajamų, nuo kurių skaičiuojamos valstybinio socialinio draudimo įmokos;“

(Pagal 2018 m. birželio 28 d. Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo Nr. IX-1007 2, 6, 16, 20, 21 ir 27 straipsnių pakeitimo įstatymą Nr. XIII-1335, taikomą apskaičiuojant ir deklaruojant 2019 ir vėlesnių mokestinių laikotarpių pajamas).

(Pagal 2024 m. birželio 25 d. Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo Nr. IX-1007 2, 8, 16, 17, 21 ir 37 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 12-1 straipsniu įstatymą Nr. XIV-2803, taikomą apskaičiuojant ir deklaruojant 2025 metų ir vėlesnių mokestinių laikotarpių pajamas).

Komentaras

1. 2024 m. birželio 25 d. Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo Nr. IX-1007 2, 8, 16, 17, 21 ir 37 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 12¹ straipsniu įstatymu Nr. XIV-2803 komentuojamo punkto lengvata nebuvo pakeista, todėl nuo 2025 metų sausio 1 d. ji iš esmės taikoma tomis pačiomis sąlygomis, kurios buvo įtvirtintos nuo 2019 metų

pagal 2018 m. birželio 28 d Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo Nr. IX-1007 2, 6, 16, 20, 21 ir 27 straipsnių pakeitimo įstatymą Nr. XIII-1335.

Pagal šio punkto nuostatas ~~nuolatinis Lietuvos gyventojas (toliau – gyventojas)~~ iš savo 2019 metų ir vėlesnių mokestinių laikotarpių metinių pajamų gali atimti per mokestinį laikotarpį, t. y. kalendorinius metus, sumokėtas papildomas kaupiamąsias pensijų įmokas, mokamas pagal Lietuvos Respublikos pensijų kaupimo įstatymo (toliau – PKĮ) 8 straipsnio 4 dalies nuostatas.

2. PKĮ 8 straipsnio 4 dalis nustato, kad kartu su šio straipsnio 1 dalyje nurodyta 3 procentų dalyvio pajamų, nuo kurių skaičiuojamos valstybinio socialinio draudimo įmokos, pensijų įmoka dalyvis į pensijos sąskaitą gali mokėti savo pasirinkto dydžio papildomą pensijų įmoką. Ši nuostata reiškia, kad papildomas pensijų įmokas gali mokėti tik tie pensijų fondo dalyviai, kurie pagal PKĮ nuostatas moka ne mažesnę kaip 3 procentų dydžio įmoką.

3. Pajamų mokesčio lengvata taikoma papildomoms pensijų kaupimo įmokoms, kurios yra didesnės negu 3 procentai šio gyventojų pajamų, nuo kurių skaičiuojamas valstybinio socialinio draudimo įmokos, kai tokios įmokos mokamos į pensijų fondus, profesinių pensijų fondų dalyvių asociacijų ir (ar) jiems analogiškų subjektų, veikiančių Europos ekonominės erdvės (toliau – EEE) valstybėje ar Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (toliau – EBPO) valstybėje narėje, turimus fondus.

Papildomų pensijų įmokų mokėjimo tvarką nustato Kaupiamųjų pensijų įmokų apskaičiavimo ir pervedimo į pensijų fondus tvarkos aprašas (toliau – Aprašas), patvirtintas Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2007 m. birželio 26 d. įsakymu Nr. A1-174 (Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2018 m. rugsėjo 26 d. įsakymo Nr. A1-518 redakcija).

Aprašo 13 punkte nustatyta, kad pensijų fondo (toliau – PF) dalyvis (gyventojas) papildomas pensijų įmokas perveda tiesiogiai į pensijų kaupimo bendrovės valdomame PF dalyviui atidarytą pensijos sąskaitą.

4. Lengvata taikoma papildomoms pensijų kaupimo įmokoms, kurios mokamos pagal pensijų kaupimo sutartis, sudarytas tiek nuo 2019-01-01, tiek anksčiau.

Pavyzdys

Gyventojas pagal ~~2004 metais sudarytą~~ pensijų kaupimo sutartį, ~~2019 metais nusprendė~~ ~~toliau dalyvauti pensijų kaupime ir pasirinko mokėti~~ **moka** PKĮ 8 straipsnio 1 dalyje nustatytą 3 proc. dydžio įmokas nuo pajamų, nuo kurių skaičiuojamos valstybinio socialinio draudimo įmokos. Taip pat, vadovaudamasis PKĮ 8 str. 4 dalimi, pasirinko į pensijų kaupimo bendrovės valdomame PF atidarytą pensijos sąskaitą mokėti papildomą, pvz., 10 Eur kaupiamąją pensijų įmoką kas mėn.

Tarkime, gyventojas darbo užmokesčio - 1289 Eur per mėnesį. Viso nuo darbo užmokesčio į pensijų sąskaitą ~~2024~~ metais sumokėta – 464,04 Eur įmokos suma. Šiai 464,04 Eur įmokos sumai pajamų mokesčio lengvata netaikoma (GPMĮ 21 str. 5 d.).

Papildomos pensijų kaupimo įmokos sumą, kurią gyventojas ~~2024~~ metais pervedė į pensijų fonde atidarytą sąskaitą, pateiktu atveju - 120 Eur, gyventojas galės atimti iš savo metinių apmokestinamųjų pajamų, neviršijant GPMĮ 21 str. 3 dalyje nustatyto dydžio.

5. Kai, vadovaujantis PKĮ 8 straipsnio 4 dalimi, papildomas pensijų įmokas dalyvio naudai moka jo darbdavys (darbdaviai), šiame punkte nustatyta mokesčio lengvata netaikoma, nes tokiu atveju gyventojas išlaidų nepatiria.

Lengvata taip pat netaikoma įmokoms, kurios mokamoms užsienio vienetams, įregistruotiems ar kitaip organizuotiems tikslinėse teritorijose, taip pat kaupiamosioms pensijų įmokoms, mokamoms pagal PKĮ 8 straipsnio 1 ir 2 dalies nuostatas (t. y., kai įmokos suma yra mažesnė nei 3 proc. dalyvio pajamų, nuo kurių skaičiuojamos valstybinio socialinio draudimo įmokos (žr. GPMĮ 21 str. 5 d. komentarą).

6. Duomenis apie gyventojų mokamas įmokas, kurios pagal komentuojamo punkto nuostatas gali būti atimamos iš pajamų, mokesčių administratorius gauna iš pensijų kaupimo

veiklą vykdančių bendrovių. Tuo atveju, kai mokesčių administratorius neturi duomenų apie gyventojų sumokėtas papildomas pensijų įmokas, teisę į lengvatą turi įrodyti pats gyventojas, pateikdamas dokumentus, iš kurių turinio matyti, kad jos atitinka GPMĮ 21 str. 1 d. 2¹ punkte nustatytas sąlygas. Teisę į lengvatą pagrindžiančiais dokumentais gali būti laikomos įmokų gavėjo išduotos pažymos, sutartys, mokėjimo dokumentai ir kt.

~~(GPMĮ 21 str. 1 d. 2-1 punkto komentaras išdėstytas pagal VMI prie FM 2020-01-02 raštą Nr. (18.18-31-1 E)-RM-106).~~

3) už profesinį mokymą pagal formaliojo profesinio mokymo programą, kurią baigus įgyjama atitinkama kvalifikacija, formaliojo profesinio mokymo programos modulį, kurį baigus įgyjama atitinkama kompetencija (kompetencijos), ir (ar) studijas, kurias baigus įgyjama aukštojo mokslo kvalifikacija, nuolatinių Lietuvos gyventojų, kurie mokosi ar studijuoja, sumokėtos sumos. Jei už profesinį mokymą pagal formaliojo profesinio mokymo programą, formaliojo profesinio mokymo programos modulį ir (ar) studijas sumokėta skolintomis lėšomis (tam tikslui paimta iš kredito įstaigos paskola), tai iš pajamų gali būti atimta per mokestinį laikotarpį grąžinta šios paskolos dalis.

~~(Pagal 2020 m. gruodžio 10 d. Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo Nr. IX-1007 21 straipsnio pakeitimo įstatymą Nr. XIV-62, taikomą apskaičiuojant ir deklaruojant 2020 metų ir vėlesnių mokestinių laikotarpių pajamas).~~

(Pagal 2024 m. birželio 25 d. Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo Nr. IX-1007 2, 8, 16, 17, 21 ir 37 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 12¹ straipsniu įstatymą Nr. XIV-2803, taikomą apskaičiuojant ir deklaruojant 2025 metų ir vėlesnių mokestinių laikotarpių pajamas).

Komentaras

1. 2024 m. birželio 25 d. Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo Nr. IX-1007 2, 8, 16, 17, 21 ir 37 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 12¹ straipsniu įstatymu Nr. XIV-2803 komentuojamo punkto lengvata nebuvo pakeista, todėl nuo 2025 metų sausio 1 d. ji iš esmės taikoma tomis pačiomis sąlygomis, kurios buvo įtvirtintos nuo 2020 metų pagal 2020 m. gruodžio 10 d. Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo Nr. IX-1007 21 straipsnio pakeitimo įstatymą Nr. XIV-62.

Pagal šio punkto nuostatas ~~nuolatinis Lietuvos~~ gyventojas (toliau—gyventojas), kuris mokosi ar studijuoja, iš savo 2020 metų ir vėlesnių mokestinių metų metinių pajamų gali atimti per mokestinį laikotarpį, t. y. per kalendorinius metus, patirtas išlaidas už:

- profesinį mokymą pagal formaliojo profesinio mokymo programą, kurią baigus įgyjama atitinkama kvalifikacija;
- profesinį mokymą pagal formaliojo profesinio mokymo programos modulį, kurį baigus įgyjama atitinkama kompetencija (-jos);
- studijas, kurias baigus įgyjama aukštojo mokslo kvalifikacija.

2. Ši lengvata taikoma neatsižvelgiant į tai, už kelintą komentaro 1 punkte nurodytas sąlygas atitinkantį profesinį mokymą ar studijas gyventojas 2020 metais ar vėlesniais metais sumokėjo, t. y. iš 2020 m. ir vėlesnių mokestinių metų metinių pajamų galima atimti sumas, sumokėtas ne tik už pirmąją, bet ir paskesnę profesinį mokymą, taip pat ne tik už pirmas, bet ir paskesnes studijas.

3. Už komentaro 1 punkte nurodytas sąlygas atitinkantį profesinį mokymą ar studijas patirtomis išlaidomis laikoma profesinio mokymo teikėjui, aukštajai mokyklai ar mokslinių tyrimų institutui per atitinkamą mokestinį laikotarpį (kalendorinius metus) sumokėta studijų (mokymosi) kaina (toliau – įmokos), kurią besimokantis ar studijuojantis gyventojas privalo mokėti ir sumoka

pagal jo su profesinio mokymo teikėju, aukštąja mokykla ar mokslinių tyrimų institutu pasirašytą studijų (mokymosi) sutartį.

Už profesinį mokymą ar studijas patirtoms išlaidoms nepriskiriamos sumos, sumokėtos už egzaminų perlaikymą, apgyvendinimą, maitinimą, naudojimąsi profesinio mokymo ar aukštosios mokyklos infrastruktūra ir kitos su studijomis ar mokymusi susijusios išlaidos.

4. Lengvata taikoma tiek Lietuvos, tiek užsienio valstybių profesinio mokymo teikėjui, aukštajai mokyklai ar mokslinių tyrimų institutui sumokėtoms įmokoms, išskyrus, jeigu sumokėta užsienio vienetams, įregistruotiems ar kitaip organizuotiems tikslinėse teritorijose (žr. GPMĮ 17–21 straipsnio 2 5 dalies komentarą).

5. Iš kokių pajamų galima atimti už profesinį mokymą ir studijas sumokėtas įmokas ir šios lengvatos ribojamą dydį nustato šio straipsnio 3 dalis (žr. GPMĮ 21 str. 3 dalies komentarą).

6. Lengvatos taikymas įmokoms už studijas

6.1. Vertinant lengvatos taikymo sąlygas įmokoms už studijas, sąvokos „studijos“, „aukštojo mokslo kvalifikacija“ ir kt. suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatyme (toliau – Mokslo ir studijų įstatymas). Šiame įstatyme apibrėžta, kad studijos – asmens, įgijusio ne žemesnį kaip vidurinį išsilavinimą, mokymasis aukštojoje mokykloje pagal tam tikrą studijų programą arba disertacijos rengimas, o aukštojo mokslo kvalifikacija – kvalifikacinis laipsnis, mokslo daktaro laipsnis, meno daktaro laipsnis, taip pat kvalifikacija, kurią suteikia aukštoji mokykla, turinti kompetentingos institucijos pritarimą tai kvalifikacijai teikti. Asmuo, studijuojantis aukštojoje mokykloje pagal studijų programą arba doktorantūroje, laikomas studentu.

Taigi šios lengvatos taikymo subjektu laikomas gyventojas, kuris teisės aktų nustatyta tvarka yra priimtas į aukštąją mokyklą ar mokslinių tyrimų institutą ir pagal šių mokslo ir studijų institucijų, kurioms minėtos įmokos mokamos, statutą, studijų nuostatus ar kitus studijų tvarką reglamentuojančius teisės aktus pripažįstamas studijuojančiu, t. y. laikomas studentu. Studento statusą turintys gyventojai registruojami Studentų registre.

6.2. Mokesčio lengvata taikoma neatsižvelgiant į tai, kokioje mokslo ir studijų institucijoje (kolegijoje, universitete ar mokslinių tyrimų institute) gyventojas studijuoja, taip pat neatsižvelgiant į studijų formą (nuolatinės studijos ar iššėstinės studijos), sumokėjus už:

6.2.1. profesinio bakalauro studijas;

6.2.2. bakalauro ir magistro studijas ar vientisąsias studijas;

6.2.3. mokslo doktorantūros, meno doktorantūros studijas;

6.2.4. studijas pagal profesinių studijų programas, kurias baigus įgyjama aukštojo mokslo kvalifikacija, kurią teisės aktų nustatyta tvarka suteikia aukštoji mokykla;

6.2.5. komentaro 6.2.1 – 6.2.4. punktuose nurodytų studijų metu atliekamų mokslinius tyrimus ir eksperimentinės (socialinės, kultūrinės) plėtos (meno) darbus, už dalyvavimą regionų plėtos projektuose, konsultacinėje veikloje bei už baigiamojo darbo (disertacijos, meno projekto) rengimą bei gynimą;

6.2.6. dalines studijas, jeigu jų rezultatai pripažįstami aukštojoje mokykloje, kurioje gyventojas studijuoja komentaro 6.2.1 – 6.2.4. nurodytas studijas.

Eksternu aukštojo mokslo kvalifikacijos siekiantis gyventojas galės iš savo pajamų atimti aukštajai mokyklai sumokėtas įmokas tik tuo atveju, jei pagal toje aukštojoje mokykloje studijų tvarką reglamentuojančius teisės aktus bus laikomas joje studijuojančiu asmeniu.

Už papildomas ar išlyginamas studijas sumokėtoms įmokoms lengvata taikoma, jeigu šių studijų rezultatai įskaitomi aukštosios mokyklos nustatyta tvarka ir asmuo studijuoja.

6.3. Lengvata gali pasinaudoti tiek Lietuvoje, tiek užsienio valstybėje studijuojantys gyventojai, už tuos mokestinius metus, kuriais faktiškai sumokėjo įmokas už studijas.

Pavyzdžiai

1. Gyventojas 2018 m. baigė kolegiją ir įgijo pirmą aukštąjį išsilavinimą. 2019 m. įstojo į kitą kolegiją ir už studijas 2019 metais sumokėjo 300 Eur, o 2020 metais - 350 Eur.

Pateikęs 2019 metų metinę pajamų deklaraciją šis gyventojas už studijas sumokėtos įmokos – 300 Eur, iš metinių pajamų atimti negalėjo, kadangi pagal galiojusią GPMĮ 21 str. 1 d. 3 punkto redakciją mokesčio lengvata už antrą koleginių išsilavinimą nebuvo taikoma.

Pateikęs 2020 metų metinę pajamų mokesčio deklaraciją šis gyventojas gali už studijas 2020 metais sumokėtą 350 Eur įmoką atimti iš metinių pajamų, kadangi apribojimo dėl įgyjamų aukštojo mokslo kvalifikacijų skaičiaus GPMĮ 21 str. 1 d. 3 punkte nėra.

2. Gyventojas 2020 metais įstojo į teisės bakalauro studijas universitete A ir ekonomikos bakalauro studijas universitete B. 2020 m. už teisės studijas gyventojas sumokėjo - 6 000 Eur, už ekonomikos studijas – 4 500 Eur.

Tokiu atveju, gyventojas, pateikęs 2020 metų metinę pajamų mokesčio deklaraciją, iš savo metinių pajamų gali atimti per šį mokestinį laikotarpį už studijas sumokėtą sumą, neviršijančią GPMĮ 21 str. 1 d. 3 punkte nustatyto dydžio.

3. Gyventojas 2020 m. metais įstojo į Suomijos universitetą verslo vadybos studijas, kurias baigus įgyjama aukštojo mokslo kvalifikacija. Gyventojas už studijas 2020 m. sumokėjo 7 000 Eur.

Pasibaigus mokestiniam laikotarpiui, gyventojas, pateikęs mokesčių administratoriui 2020 metų metinę pajamų mokesčio deklaraciją, iš savo 2020 metų metinių pajamų gali atimti už studijas sumokėtą sumą, neviršijančią GPMĮ 21 str. 3 dalyje nustatyto dydžio.

4. Tarkime, 2020 metais gyventojas sumokėjo Vilniaus universitetui už išlyginamąsias studijas Ekonomikos fakultete.

Šis gyventojas galės iš 2020 metų metinių pajamų atimti už išlyginamąsias studijas sumokėtą įmoką, jeigu Vilniaus universitete tokios studijos pagal šios aukštosios mokyklos studijų nuostatus yra prilyginamos studijoms, kurias baigus įgyjama aukštojo mokslo kvalifikacija.

6.4. Tuo atveju, kai gyventojas 2020 metais ir/ar vėlesniais mokestiniais metais pasinaudoja mokesčio lengvata įmokoms už studijas, o vėliau Mokslo ir studijų įstatyme nustatytu pagrindu bei Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka gauna už studijas sumokėtos kainos (jos dalies) kompensaciją, prievolės patikslinti tų mokestinių laikotarpių, kuriais buvo pasinaudota mokesčio lengvata, metinių pajamų mokesčio deklaracijų neatsiranda. Gyventojas gauta studijų kainos kompensacija pagal turinį nelaikoma grąžinama studijų kaina ar jos dalimi, ji pripažįstama gyventojas neapmokestinamosiomis pajamomis ir jos gavimo faktas nepaneigia GPMĮ 21 str. 1 d. 3 punkte įtvirtintos gyventojas teisės GPMĮ nustatyta tvarka už studijas sumokėtas sumas atimti iš pajamų.

Už studijas sumokėtos kainos kompensavimo tvarką reglamentuoja Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017 m. kovo 1 d. nutarimu Nr. 149 „Dėl Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo įgyvendinimo“ patvirtintas Už studijas sumokėtos kainos kompensavimo tvarkos aprašas.

7. Lengvatos taikymas įmokoms už profesinį mokymą

7.1. Vertinant lengvatos taikymo sąlygas įmokoms už profesinį mokymą, komentare vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos profesinio mokymo įstatyme (toliau - Profesinio mokymo įstatymas). Vadovaujantis šio įstatymo nuostatomis, profesinis mokymas vykdomas pagal formaliojo ir neformaliojo profesinio mokymo programas. Šiame įstatyme apibrėžta, kad profesinis mokymas, vykdomas pagal formaliojo profesinio mokymo programas, kurias pabaigus suteikiama kvalifikacija ar jos dalis, laikomas formaliojo profesinio mokymo.

Kvalifikacijos dalis suprantama kaip kompetencija, įgyta baigus atskirą formaliojo profesinio mokymo programos modulį.

7.2. Formaliojo profesinio mokymo programa susideda iš savarankiškų privalomųjų ir pasirenkamųjų modulių. Formaliojo profesinio mokymo programos pavadinime vartojamas žodis „modulinė“, pvz., programos pavadinimas „Automobilių mechaniko modulinė profesinio mokymo programa“, o šios programos modulio pavadinimas „Metalų technologiniai darbai“.

7.3. Mokesčio lengvata taikoma neatsižvelgiant į tai, ar įmokos sumokėtos už pirminį profesinį mokymą, skirtą pirmajai kvalifikacijai įgyti, ar už tęstinį profesinį mokymą, skirtą ne pirmajai kvalifikacijai (ar jos daliai) įgyti. Lengvatos taikymo aspektu taip pat nesvarbu, ar įmokos sumokamos valstybinei, ar nevalstybinei profesinio mokymo mokyklai, įstatymų nustatyta tvarka turinčiai teisę vykdyti profesinį mokymą. Esminė lengvatos taikymo sąlyga yra ta, kad mokomasi pagal formaliąją profesinio mokymo programą, kurią baigus įgyjama atitinkama kvalifikacija, formaliojo profesinio mokymo programos modulį, kurį baigus įgyjama atitinkama kompetencija (-jos).

Formaliojo profesinio mokymo programos registruojamos Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijos Studijų, mokymo programų ir kvalifikacijų registre (toliau – Studijų, mokymo ir kvalifikacijų registras). Sėkmingai baigusieji formaliojo profesinio mokymo programą, įgyja atitinkamą kvalifikaciją ir jiems išduodamas valstybės pripažįstamas profesinio mokymo diplomas. Baigusieji formaliojo profesinio mokymo programos modulį, įgyja atitinkamą kompetenciją (-jas) ir jiems išduodamas valstybės pripažįstamas pažymėjimas.

Šių dokumentų turinį, formą bei išdavimo tvarką reglamentuoja Profesinio mokymo diplomo ir pažymėjimo turinio, formos ir išdavimo tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2015 m. kovo 23 d. įsakymu Nr. V-231 „Dėl Profesinio mokymo diplomo ir pažymėjimo turinio, formos ir išdavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“. Formaliojo profesinio mokymo programa (jos modulis) yra skirta įgyti kvalifikacijai (kompetencijai (-joms)), įtrauktai į Studijų, mokymo programų ir kvalifikacijų registrą. Besimokantieji pagal formaliąją profesinio mokymo programą (programos modulį) yra laikomi mokiniais ir registruojami Mokinių registre.

7.4. Lengvatos taikymo subjektu laikomas gyventojas, teisės aktų nustatyta tvarka priimtas mokyti ir besimokantis profesinio mokymo mokykloje, turinčioje licenciją vykdyti formalųjį profesinį mokymą, ir įregistruotas Mokinių registre. Tokiu asmeniu laikomas gyventojas, priimtas į profesinę mokyklą per LAMA BPO sistemą arba profesinio mokymo teikėjo, teisės aktų nustatyta tvarka įgyvendinančio formalųjį profesinį mokymą, organizuota tvarka (kai profesinio mokymo teikėjo pagrindinė veikla nėra profesinis mokymas).

7.5. Lengvata gali pasinaudoti tiek Lietuvoje, tiek užsienyje besimokantys gyventojai už tuos mokestinius metus, kuriais faktiškai sumokėjo įmokas už formalųjį profesinį mokymą.

Pavyzdžiai

1. Gyventojas 2020 m. rugsėjo mėn. įstojo į nevalstybinę profesinę mokyklą, turinčią Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijos išduotą licenciją vykdyti pirminio profesinio mokymo programas. Jo mokymai trunka 3 metus ir baigęs mokslus, gyventojas įgis baldžiaus profesinę kvalifikaciją bei gaus valstybės pripažįstamą šią kvalifikaciją patvirtinantį diplomą. Tarkime, už mokslus 2020 m. gyventojas sumokėjo 500 Eur.

Pasibaigus mokestiniam laikotarpiui, gyventojas, pateikęs mokesčių administratoriui 2020 metų metinę pajamų mokesčio deklaraciją, iš 2020 metų metinių pajamų gali atimti 500 Eur, jei atimamų išlaidų suma nebus didesnė nei GPMĮ 21 str. 3 dalyje nustatytas dydis.

2. Gyventojas 2020 – 2021 metais Jungtinės Karalystės profesinėje mokymo įstaigoje pagal formaliojo profesinio mokymo programą, kurią baigus, įgyjama ugniagesio – gelbėtojo kvalifikacija ir išduodamas tokią kvalifikaciją patvirtinantis dokumentas. Tarkime, gyventojas už mokslus 2020 m. sumokėjo – 500 Eur, o 2021 m. – 300 Eur.

Pasibaigus atitinkamam mokestiniam laikotarpiui, gyventojas, pateikęs mokesčių administratoriui:

- 2020 metų metinę pajamų mokesčio deklaraciją, iš savo 2020 metų metinių pajamų gali atimti 500 Eur sumą, jeigu ji neviršija GPMĮ 21 str. 3 dalyje nustatyto dydžio;

- 2021 metų metinę pajamų mokesčio deklaraciją, iš savo 2021 metų metinių pajamų gali atimti 300 Eur sumą, jeigu ji neviršija GPMĮ 21 str. 3 dalyje nustatyto dydžio.

Kai per atitinkamą mokestinį laikotarpį už profesinį mokymą sumokėta įmoka viršija GPMĮ 21 str. 3 dalyje nustatytą dydį, iš gyventojų metinių pajamų gali būti atimta nustatyta dydį neviršijanti įmokos suma (plačiau – GPMĮ 21 str. 3 dalies komentare).

3. Tarkime, gyventojas pasirinko profesinio mokymo mokykloje mokytis pagal formaliąją profesinio mokymo programą „Apdailininko modulinė profesinio mokymo programa“, kurią baigus, jam bus suteikta dažytojo, plytelių klijų, tinkuotojo kvalifikacija ir išduotas šią kvalifikaciją patvirtinantis profesinio mokymo diplomas. Už tokį formalųjį profesinį mokymą sumokėta įmoka, neviršijanti GPMĮ 21 str. 3 dalyje nustatyto dydžio, gali būti atimta iš gyventojų atitinkamų metų, kuriais ši įmoka buvo sumokėta, metinių pajamų.

4. Tarkime, gyventojas pasirinko profesinio mokymo mokykloje X mokytis pagal formaliąją profesinio mokymo programą „Automobilių mechaniko modulinė profesinio mokymo programa“, mokymo modulio pavadinimas - „Metalų technologiniai darbai“. Baigus mokslus, jam bus suteikta atitinkama kompetencija ir išduotas valstybės pripažįstamas pažymėjimas. Už tokį formalųjį profesinį mokymą sumokėta įmoka, neviršijanti GPMĮ 21 str. 3 dalyje nustatyto dydžio, gali būti atimta iš gyventojų atitinkamų metų, kuriais ši įmoka buvo sumokėta, metinių pajamų.

7.6. Įmokoms, sumokėtoms už mokymąsi pagal neformaliojo profesinio mokymo programas, mokesčio lengvata netaikoma. Besimokantiems pagal neformaliojo profesinio mokymo programas, skirtas tam tikroms kompetencijoms įgyti ar joms tobulinti, jas baigus neišduodamas valstybės pripažįstamas pažymėjimas.

Gyventojas teisės naudotis gyventojų pajamų mokesčio lengvata neįgys ir tuo atveju, kai teisės aktų nustatyta tvarka akredituota vertinimo institucija įvertins šio gyventoją pagal neformaliojo profesinio mokymo programą įgytą kompetenciją kaip kvalifikaciją, nes netenkinama lengvatos taikymo sąlyga, kad išlaidos patirtos „už profesinį mokymą pagal formaliojo profesinio mokymo programą (tokios programos modulį)“.

Pavyzdžiai

1. Gyventojas (įmonės X vadovas), siekdamas pagerinti savo vadovavimo sugebėjimus, 2020 m. vasario – gegužės mėnesiais lankė 4 mėnesių trukmės vadovavimo kursus, už kuriuos sumokėjo 1500 Eur (iš savo lėšų). Baigęs šiuos kursus, gyventojas gavo valstybės nepripažintą pažymėjimą, liudijantį apie tai, kad jis išklaušė vadovavimo kursus. Šiuo atveju, gyventojas (įmonės X vadovas) negali pasinaudoti pajamų mokesčio lengvata, nes jis mokėsi pagal neformaliojo profesinio mokymo programą, kurią baigus neįgyjama atitinkama kvalifikacija ar kompetencija, neišduodamas valstybės pripažįstamas diplomas ar pažymėjimas.

2. Gyventoja 2020 m. pagal neformaliojo profesinio mokymo programą įgijo 2 kompetencijas, reikalingas apskaitininkės kvalifikacijai įgyti, ir už mokslus sumokėjo 400 Eur. Vyriausybės nustatyta tvarka akredituota vertinimo institucija įvertino šios gyventojos įgytas kompetencijas ir 2021 m. gruodžio 11 d. išdavė kompetencijų įvertinimą patvirtinančius dokumentus.

Gyventoja 2021 m. gruodžio 11 d., gavusi kompetencijų įvertinimą patvirtinančius dokumentus, neįgys teisės naudotis pajamų mokesčio lengvata, nes ji mokėsi pagal neformaliojo profesinio mokymo programą, kurią baigus neįgyjama atitinkama kvalifikacija ar kompetencija (-jos).

3. Gyventojas 2020 m. mokėsi Vilniaus technologijų ir dizaino kolegijos organizuojamuose mokymų kursuose „Specialieji pirminiai kursai vairuotojų mokytojams ir vairavimo instruktoriams“. Nurodytus kursus lankyti yra privaloma, jei siekiama įgyti teisę dirbti vairavimo mokykloje vairuotojų mokytojais ir (arba) vairavimo instruktoriais. Už kursus sumokėjo 390 Eur. Sėkmingai baigus specialius pirminius kursus, išduodama nustatytos formos įskaitų ir egzaminų kortelė, o gyventojas įtraukiamas į asmenų, turinčių teisę dirbti vairuotojų mokytojais, vairavimo instruktoriais arba vairuotojų mokytojais ir vairavimo instruktoriais, sąrašą ir jam suteikiam teisė dirbti vairavimo instruktoriumi.

Už šiuos kursus sumokėta suma negali būti taikoma mokesčio lengvata, nes tai profesinis mokymas pagal neformaliąją profesinio mokymo programą.

8. Lengvatos taikymas siejamas su išlaidų patyrimo faktu įgyjant tam tikrą kvalifikaciją (kompetenciją (-jas)) ar aukštojo mokslo kvalifikaciją ir nesiejamas su formaliojo profesinio mokymo ar studijų baigimo faktu. Atsižvelgiant į tai, tuo atveju, kai gyventojas nebaigia formaliojo profesinio mokymo ar studijų programos ir neįgyja atitinkamos kvalifikacijos ar kompetencijos (-ų), grąžinti lengvatos nereikalaujama, t. y. savo praėjusių mokestinių metų, kuriais naudojosi profesinio mokymo ar studijų lengvata, deklaracijų patikslinti ir sugrąžinti į biudžetą gautą pajamų mokesčio permokos sumą neprivalo.

Pavyzdys

Gyventojas 2020 m. įstojo į vadybos bakalauro studijas, kurias baigęs, įgys bakalauro universitete. Už šias studijas gyventojas 2020 m. sumokėjo – 2000 Eur.

Tarkime, pasibaigus mokestiniam laikotarpiui, gyventojas pateikė 2020 metų metinę pajamų mokesčio deklaraciją ir iš savo 2020 metų metinių pajamų atėmė 2000 Eur sumą ir susigrąžino šio mokesčio permoką.

2021 metais pavasarį gyventojas nutraukia studijas.

Šiuo atveju, gyventojas neprivalo tikslinti 2020 metų metinės pajamų mokesčio deklaracijos ir sugrąžinti į biudžetą susigrąžintą pajamų mokesčio permoką už 2020 metus.

Ta pati taisyklė galioja ir profesinio mokymo atveju.

9. Jei už studijas ar profesinį mokymą sumokėta skolintomis lėšomis (paimta paskola iš kredito įstaigos ar Lietuvos valstybinio mokslo ir studijų fondo (toliau – fondo), tai iš savo 2020 metų ir vėlesnių mokestinių metų metinių pajamų gyventojas galės atimti per atitinkamai 2020 metų ar vėlesnių mokestinių metų mokestinį laikotarpį grąžintą paskolą ar jos dalį (neįskaitant palūkanų).

Pavyzdys

Gyventojas 2020 metais paėmė 5 000 Eur paskolą iš kredito įstaigos įmokoms už savo doktorantūros studijas sumokėti ir 2020 m. rugsėjo 15 d. sumokėjo 2 500 Eur įmoką už 2020 – 2021 mokslo metų rudens semestrą, 2021 m. vasario 15 d. – 700 Eur įmoką už 2021 mokslo metų pavasario semestrą. Tarkime, gyventojas kredito įstaigai 2021 metais grąžino – 800 Eur paskolos dalį (be palūkanų).

Šiuo atveju, pasibaigus mokestiniam laikotarpiui, gyventojas, pateikęs 2021 metų metinę pajamų mokesčio deklaraciją, iš savo 2021 metų metinių pajamų gali atimti 800 Eur sumą ir perskaičiuoti mokėtiną pajamų mokestį, jei atimamų išlaidų suma neviršys GPMĮ 21 str. 3 dalyje nustatyto dydžio.

10. Ši lengvata taikoma neatsižvelgiant į paskolos suteikimo momentą ir jos grąžinimo trukmę (t. y. asmuo, baigęs profesinį mokymą ir (ar) studijas, bet dar kelis metus grąžinantis likusias paskolos dalį kredito įstaigai ar fondui, galės sumažinti savo atitinkamų mokestinių laikotarpių apmokestinamąsias pajamas).

11. **Duomenis apie gyventojų mokamas įmokas, kurios pagal komentuojamo punkto nuostatas gali būti atimamos iš pajamų, mokesčių administratorius gauna iš Lietuvos Respublikoje įregistruotų aukštųjų mokyklų (universitetų, kolegijų) ir profesinio mokymo teikėjų.** Tuo atveju, kai mokesčių administratorius neturi duomenų apie gyventojų sumokėtas įmokas už profesinį mokymą ar studijas, teisę į lengvatą turi įrodyti pats gyventojas, pateikdamas dokumentus, iš kurių turinio matyti, kad mokymasis ar studijos atitinka GPMĮ 21 str. 1 d. 3 punkte nustatytas sąlygas: kur jis mokosi ar studijuoja, kokio dydžio įmokos buvo sumokėtos (kokia paskolos už studijas dalis buvo grąžinta) per atitinkamą mokestinį laikotarpį ir pan. Teisę į lengvatą

pagrindžiančiais dokumentais gali būti laikomos profesinio mokymo teikėjo, aukštosios mokyklos ar mokslinių tyrimų instituto, taip pat kredito įstaigos ar atitinkamo studijų fondo išduotos pažymos, sutartys, mokėjimo dokumentai ir kt.

Šias išlaidas (gyventojo sumokėtas įmokas už profesinį mokymą ar studijas) galima atimti iš jo per mokestinį laikotarpį gautų pajamų, pasibaigus mokestiniam laikotarpiui bei pateikus metinę pajamų mokesčio deklaraciją.

12. Atvejais, kada šia mokesčio lengvata gali pasinaudoti ne pats mokinytis ar studentas, o kitas asmuo, numatyti GPMĮ 21 str. 2 dalyje (žr. GPMĮ 21 str. 2 dalies komentarą).

~~(GPMĮ 21 straipsnio 1 d. 3 punkto komentaras pakeistas pagal VMI prie FM 2021-05-25 raštą Nr. (18.18-31-1Mr)-RM-26650).~~